

יביע אומר

בראשות הגאון רבי יגאל כהן שליט"א

גיליון מס' 353

פרשת בא

מאמר השבוע
מאת ראש המוסדות
הרד"ה יגאל כהן שליט"א

הטעות להשב שהממון מביא לאדם כבוד וגדלה

לא עובדים את בורא עולם כמו שהיו יכולים לעבד אותו, וגם נמנעים מלהודות לה' על הטובות שגומל עמָהֶם, ואם היו עושים כך בנדאי שהיו מרויחים יותר כסף ובנחת, כמו שאמר הכתוב (משלי ג, טז): "אֲרַךְ יָמִים בְּיָמֶיךָ בְּשִׂמְחָה עִשָּׂה וְכָבוֹד". ואמר חז"ל (שבת סג.) "אֲרַךְ יָמִים בְּיָמֶיךָ" וְכָל שָׂכָן עִשָּׂה וְכָבוֹד, וּבְשִׂמְחָה רַק עִשָּׂה וְכָבוֹד. למי שהולך בדרך ה' מבטח עִשָּׂה וְכָבוֹד יותר ממי שאינו מקים את המצוות כראוי. ועוד נאמר (דברי הימים א' כט, יב): "וְהַעֲשֵׂה וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנַי".

אדם שנגזר עליו להתעשר ישיג את עשרו בכל אמצעי שיבחר. יש אנשים שהשיגו את הכסף שלהם בירשה מההורים או בדרךים לא ישרות, כגון בגנבה או על ידי שקר ומרמה. הם חושבים בלבם שיש להם כסף בגלל הירשה או מפני שהם גנבו או שקרו, ואם לא היו עושים את זה לא היה להם כסף. הם גם משבחים את המעשים שלהם, וחושבים כמה טוב שעשינו כך וכך וקבלנו כל כך הרבה כסף, ובלי זה היינו נשארים עניים.

דבר זה דומה לאדם שהיה הולך במדבר והיה צמא מאד למים, ומצא מקור מים מלוחים ושמח מאד על המציאה, ושתה מהם הרבה עד שהרונה את צמאונו. וכאשר המשיך מעט בדרך, מצא מעין נובע מים מתוקים, והצטער מאד על שהקדים לשתות מהמים המלוחים ורונה מהם, שאם היה מחפה מעט היה מרונה את צמאונו במים מתוקים ונהנה מהם.

כך גם אותם אנשים שהשיגו את כספם בדרך לא נכונה: אם היו מחכים מעט, בורא עולם היה שולח להם את פרנסתם בדרך טובה ונכונה, שאין לבורא עולם מעצור מלתת לבני אדם פרנסה בשפע גדול בדרך הישרה והטובה, כמו שאמר (שמואל א' יד, ו): "כִּי אֵין לָהּ" מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב או במעט".

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן. "שער הביטחון".

יש בני אדם שמתאמצים להתעשר בממון רב רק כדי לקבל כבוד מבני אדם, וכל הזמן הם מנסים להראות לכלם כמה כסף יש להם, ובאלו מותגים הם מתלבשים וכדו', והכל כדי לקנות לעצמם שם וגדלה, וכל הממון שבעולם אינו מספיק להם. הם רודפים אחר הכבוד כל ימי חייהם. וזו טעות גדולה שמזיקה להם בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי מחשבה זו היא שטות הנובעת מחסר הבנה בדברים הגורמים כבוד אמתית בעולם הזה ובעולם הבא.

מה שגורם להם לרדף אחר הכסף כדי לקבל כבוד הוא מפני שהם רואים איך שורב בני האדם בעולם מכבדים את העשירים, והם מקווים שיהיה גם להם כסף רב וכך אנשים יכבדו גם אותם. הם אינם מבינים כי מה שבני אדם מכבדים את העשירים זהו כבוד מזויף ולא אמתית, משום שהם מכבדים אותם בתקנה שיתנו להם קצת מהעשר שבידם.

אם הם היו משפילים, היו מבינים שאין צורך להחניף לעשירים בשביל לקבל מהם כסף או שאר דברים, כי אין משהו בעולם שיוכל לתת לאדם דברים אם לא בגזרת הבורא יתברך. אם מגיע להם ממון, הם יקבלו אותו גם בלי להחניף לאף אדם, ואין ביכולתו ובכחו של העשיר לא לתת להם ממון וגם לא למנוע אותו מהם, אלא אם גזר על כך הבורא יתברך ואז לא היתה תקותם על אחרים אלא על ה' יתברך. והיו מבינים כי מי שהוא ראוי באמת לכבוד אמתית הוא מי שמתנהג במדות טובות, עובד את בורא עולם ומכבד את הבריות, כמו שאמר (שמואל א' ב, ל): "כִּי מִכְבָּדִי אֲכַבֵּד".

הרודף אחר העשר טופו שיצטרך להתאמץ מאד להשיגו.

אותם אנשים טפשים שרודפים ומחניפים לעשירים, הוסיף להם ה' יתברך טפשות נוספת, שהם ירדפו אחר הכסף ויעשו השתדלות מיותרת ויעבדו קשה עבורו בזמן שהיו יכולים לקבל את כספם בנחת ושלחה. בנוסף לכך הם

מאמר השבוע

הנהגות מרן

שאלות ותשובות

דוד המלך

לאשת החיל

פנינים מהפרשה

מוסר עם סיפור

פניני הדף היומי

שמירת הלשון

בס עטא דשטא

בשבח והלל להשם יתברך
שמחים אנו להודיע כי יצא לאור הספר
"שיעורי הרב יגאל כהן"

פרקי מחשבה
אמונה ובטחון
שמחה
אהבת ה'
וחינוך ילדים

ניתן להשיג בטל' 03-8000770

או דרך האתר: yable-omer.co.il ובחנינות הספרים המובחרות

זמני כניסה ויציאת השבת
הזמנים לניחוח אור החיים

יום	ת"א	חיסה	ב"ש
כניסה:	16:54	16:50	16:53
יציאה:	17:46	17:42	17:45
ר"ת:	18:20	18:16	18:20

בירושלים: לנוהגים 40 דקות 16:34

הנהגות מרן
רבנו הרב עזריה זוסף זנוקיל

מה מרן הנחיל לנו?

אני רוצה לומר לכם שב"ה' זיכה אותי לשבת בכמה וכמה בתי הוראה. רואים כמה היום העם צמא לדעת דבר הלכה. זה מפליא! אנחנו נשאלים ביום אלפי שאלות, אנחנו לא עומדים בעומס... ממי זה בא? מכוחו של מי? מי היה בכלל שואל שאלות? אלא זה מה שמרן עשה. מרן לימד את העם דעת. מרן לימד את העם: צריך לשאול שאלות! צריך ללכת לרב. צריך לדעת מה ההלכה אומרת בצורה פרקטית. הלכה למעשה זו הנחלה, זו מורשת מרן. צאו לזכות את הרבים. מי לא זוכר את מרן יושב וצועק. הסברתי מקודם ואמרתי שאנחנו אותם חניכים של אותם צעקות שמרן צעק "צאו לזכות את הרבים!". כל אחד ואחד מאתנו יכול, כל אחד ואחד מאתנו יש לו את האפשרות הזאת. תשתדלו כמה שיותר בעזרת ה'ללכת לשכן שלך, לאח שלך, לקרוב שלך, לכל בן אדם. ללכת ליידע אותו: "יש שיעור פה, יש שיעור כאן" בפרט שיעורים בהלכה. ברוך ה' דרשות זה דבר נפלא, זה דבר מאוד חשוב, אבל שיעורים בהלכה זה עוד יותר חשוב. איך נדע איך לנהוג בבשר וחלב, איך נדע איך לנהוג בטהרת המשפחה? זו המעלה של לימוד ההלכה. את זה מרן עשה, הוא הנחיל את עולם ההלכה! ("קובץ בית יוסף תשפ"ג" מבית המרכז למורשת מרן. להשיג באתר מורשת מרן שופס ובמוקד: *8759 או 03-3080794).

שאלות ותשובות
מאת הרב יגאל כהן שליט"א

שאלה: האם יש עניין לאכול סעודה רביעית מיד בצאת שבת תשובה: לכתחילה ראוי לסמוך סעודה רביעית לצאת השבת כמה שאפשר, אולם אדם שאינו תאב כל כך לאכול יכול לעכבה לפי הצורך, ומ"מ ישתדל לקיימה בתוך ד' שעות או לכל הפחות עד חצות, ומ"מ בדיעבד יכול לקיימה כל הלילה. [משנ"ב סי' ש סק"ב ובכה"ח סק"ו].

שאלה: האם יש חיוב מצד הלכה לאכול בשר בשבת תשובה: אין חיוב לאכול בשר בשבת אך טוב והגון לעשות כן ולהרבות בבשר ויין כפי יכולתו [ילק"י כרך א עמ' ה].

שאלה: עד מתי אפשר לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום תשובה: לכתחילה יש לגמור הפרשה עד סעודת יום שבת, ומכל מקום בדיעבד רשאי אף לאחר מכן עד זמן מנחה, ואם לא הספיק אף עד זמן זה, רשאי עד יום רביעי, ויש אומרים שיכול להשלים עד שמיני עצרת [שו"ע סי' רפה סי' ד].

שאלה: האם מותר לארגן ילדי לתלמוד תורה קודם תפילת שחרית?

תשובה: חז"ל אסרו על האדם לעשות צרכיו קודם התפילה, אולם כל האיסור היינו בצרכיו אבל צרכי מצוה מותר, ולכן באופן זה יש שכתבו להקל כיון שנחשב כצרכי מצוה [עי' שו"ע סי' פט סי' ג ובכה"ח שם סק"כ ובשו"ת מעין האומר ח"א סי' קז].

דוד המלך
מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד מטרתו של שאול על פי תורת הקבלה

המלכות, בטרם ימשח דוד למלך על ישראל (שאלו לא ידע שדוד כבר נמשח על ידי שמואל), ועל ידי כך יהיה חייב בורא עולם בעצמו להשלים את תיקון העולם באופן מושלם, ויביא את העולם לתיקונו שלם, שאין אחריו צורך בתיקונים נוספים. ונשאלת השאלה, כיצד רצה שאול להרוג אדם חף מפשע, הרי המטרה אינה מקדשת את האמצעים? והביאור לכך הוא, שאול ידע שאין המטרה מקדשת את האמצעים, אך סבר שמקרה זה חורג מהכללים, משום שיש להלכה, שבסמכו תו של המלך להרוג אדם לצורך תיקון העולם, כפי שפסק הרמב"ם (הלכות מלכים פרק ג הלכה י) וזה לשונו, 'יש למלך רשות להורגו ולתקן העולם כפי מה שהשעה צריכה', ולכן רצה שאול להרוג את דוד וכעס על יהונתן שמנע ממנו לעשות זאת, ובכך מונע את תיקון העולם ושלימותו, אך שאול טעה בהחלטתו, משום שהרמב"ם לא דיבר על הריגת חפים מפשע, אלא על פושעים שלא ניתן לדונם בבית דין מחמת חוסר ראיות, לזה ניתנה למלך סמכות להרוג על פי שיקול דעתו לצורך תיקון העולם, ואם כן לשאול היה אסור להרוג את דוד, גם אם כוונתו הייתה נשגבה ביותר, ואין להתחכם על דרכי ה' ולשפוך דם נקי, המקובלים מסיימים שדברים אלו מכבשונו של עולם, ואין דעתו של כל אדם יכולה להעמיק בביאורים אלו. ומכאן נלמד מוסר השכל לאירועים שאנו קוראים בתנ"ך, ולפעמים עולה בדעתנו להעביר ביקורת על החלטות של האנשים שהשתתפו באירוע, אך זאת עלינו לדעת, שאין לנו שמץ של הבנה בהחלטות של אנשים שחיו בעולם שהיתה בו נבואה, וכפי שראינו במאמר זה, וה' יתברך יזכנו להבין מסודות תורתו, אמן.

הסט השלם - חידושי ה"זרע שמשון" מעבר לסגולה - על התורה ובספר החדש "מעבר לסגולה" מועדים | וחמשת המגילות.
לרכישה: באתר אופקים בוקס
או 055-67-25-138

קו לימוד יומי לנשים ובנות מתוך ספר "שער הבטחון המבואר"
מאת הרב יגאל כהן שליט"א
2 - 3 דקות ביום
להצטרפות חייגי: 054-8502066

קו לימוד לגברים בספרו של הרב יגאל כהן שליט"א שיעור קצר של כ-2 דקות מידי יום
בטל: 077-4017828 שלווחה 52

הדרך ארוכה...

הרבי'ה של הברן שלי אמר לנו משפט שמאוד חיזק אותי, הוא אמר, כנראה לא סתם, מניסיון של שנים.. הוא אמר: "יהודים לא מפחדים מדרך ארוכה". איזה מחזק זה, נכון? נחשוב על זה ביחד.

המשפט הזה נכנס לי ללב - יהודים לא מפחדים מדרך.. ממאמץ.. ממהמורות בדרך. גם אם הדרך ארוכה.. זה לא מפחיד אותנו. אנחנו יהודים. יהודים עברו כל כך הרבה בדרך כששמרו על יהדותם.

יציאת מצרים, קריעת ים סוף, השואה... מה היה בשואה? בפרעות שהיו לאורך השנים? הקשיים שהעם היהודי עבר, זה היה פשוט? זה היה מהיר וקצר? ממש לא.. כל דבר כזה ועוד כל כך הרבה מאורעות שהעם היהודי עבר, הכול היה מלווה בדרך ארוכה ומייגעת..

הנשים ששמרו על צניעותם ועל יהדותם למרות כל מי שרצה להניא אותן מדתם, זה ראוי להערצה ונותן כוחות. וגם כיום - הממשלה שהייתה, חינוך הילדים בדורנו, הזוגיות, הדרך לשמירת תורה ומצוות כמו שצריך בדור שלנו - זה לא דרך ארוכה? קחו דוגמה את בעלי התשובה, שהחליטו לעזוב את הבלי העולם ולדבוק בחיי הנצח.. אין להם משפחה תומכת ובני דודים כחברים ששומרים על הילדים בסביבה מתאימה. הם כביכול לבד בעולם.. מאמצים לעצמם את המנהגים ודקדוק המצוות. בדרך כלל לפי הרב שמשך את ליבם.. זה מדהים.

זו עבודת חיים שראויה להערצה. זו דרך ארוכה בהחלט.. אין להם מי שיברר להם על שידוכים, בקושי יש להם מי שישמור על הילדים.. אין להם דרך לשאול הלכות, או לראות דרך חיים וללמוד מדוגמה אישית חיה.. אלא אם כן הם מצאו לעצמם רב כדוגמה אישית או עוברים לגור בקהילה כדי להרגיש את חמימות המשפחה. וכל זאת מקושי מסוים, כי הכי קל לחנוך כמו שחינו אותך, והם צריכים לשבור את זה, נלחמים אמיתיים.. זוהי דרך ארוכה אבל משתלמת..

בתוך כל זה, בעלי התשובה היקרים מפז, לא שוכחים לכבד את הוריהם מולידים יותר מכל.

למרות הריצון העז שייזכו גם הם להיות בדרך האבות הקדושים, הם תמיד נותנים להם את הכבוד הראוי והמגיע להם בתור הוריהם. בדיוק כמו שהקב"ה רוצה ומבקש. ולפעמים זה מלווה במריבות של ממש. אך התורה גוברת על הכול, והתורה אומרת לכבד את ההורים, לא משה מי הם ומה הם. החובה עלינו לכבדם כמלכים, הם השותפים של הקב"ה שבזכותם אנו כאן.

עוד דוגמה רווחת בימינו אנו - ישנם המון ילדים או ילדות שעוברים ניסיונות וקשיים. אם זה בלימודים, בקריאה, בקליטת האותיות, בלימוד גמרא או שאינם מצליחים להשתלב טוב בחברה.. ניסיונות בצניעות, במולטימדיה.. האם זה פשוט? זה קצר? זה מהיר? ממש לא.. הדרך היא ארוכה..

להטמיע בילדים את הערכים האמיתיים, מה הדרך שלנו בבית.. ובד בבד רק להתפלל שהשם ייתן להם את הכוחות בחוץ, כשיתקלו בניסיון. וכנראה שהם יתקלו.

אבל מה למדנו? יהודים לא מפחדים מדרך ארוכה.. יהודים! לא גויים. לא מתיוונים. אנחנו לא חוששים שהדרך תיקח זמן.. זה בסדר. זו הדרך, לאט לאט ובטוח.

לא מצפים שהכול ילך מהיר, כאן ועכשיו, כמו שמוכרים במדיה. לכן מי שהתמכר לטכנולוגיה, מאוד מתקשה ללכת לאט בדרך ארוכה. ורק מחכה שהכול ירוץ ויוזז מהר מהר כמו שהוא רגיל, ואם לא - אז זורקים ומחליפים. אבל בחיים זה לא עובד ככה. לא כל דבר אפשר להחליף..

ובזוגיות.. הדרך להתאחד משני אנשים שונים כל כך שגדלו במקומות אחרים עם מנטליות כזו שונה, הדרך שלהם להיות אחד.. בדעות ובמחשבות - היא מהירה? ממש לא. הדרך ארוכה אבל - אנחנו לא מפחדים מדרך ארוכה.

שיש לנו את המשפט הזה בראש, ויכול להיות שיש לו מקורות שאינני יודעת, אז קצת יותר קל, מבנינים שזו דרך ארוכה, אבל אנחנו מוכנים אליה, אנחנו לא מפחדים לצעוד בה. גם כשניפול בדרך, נקום, כי זו רק הדרך, יש לנו יעד. והכי חשוב זה שאנחנו יהודים! יש לנו רזומה.. יש לנו עבר שמעיד עלינו. שיש לנו כוחות. יש לנו שייכות לעם כל כך יקר וחזק, שניצח וניצח את כל הקשיים. השם איתך בכל מקום.

לרכישת הספר "תוכן רצוף אהבה" מאת מחברת הטור: 0548491930

דאגת העשירים לעניים במצרים

וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (יא. ב) הגאון רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בן איש חיל" (דרשת שבת הגדול ג') עומד על שינוי לשון בין הצווי של הקב"ה למשה על ההשאלה מהמצרים, לבין הפסוק כאן המתאר כיצד השאילו בפועל. בציווי נאמר: "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמותם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את-מצרים" (לעיל ג, כב), ואילו כאן נאמר: "וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה". וכמו כן, כאן לא נאמר "שמות", וגם לא נאמר: "ושמתם על בניכם" וגו', כמו שנאמר בציווי. מה פשר ההבדלים הללו? ומביא ליישב בשם הגאון מהר"י חאגיז זצ"ל, שמה שנאמר: "משכנתה ומגרת ביתה" - אין הכוונה לשכנות המצריות, אלא לשכנות היהודיות העשירות, שהעניות ישאלו תחילה מהעשירות, שיש להן כלי כסף וכלי זהב ושמות, כדי שיהיו העניים לבושים באופן מכובד, וכך יוכלו לגשת לשאלו מן המצרים. שכן אף מצרי לא יסכים להשאיל לעני כלי כסף וכלי זהב, אך לאחר שילבישו העשירים היהודים את העניים בשמות ויקשטום בכלי זהב וכסף, ייראו בעיניהם חשובים, ואז בודאי יתנו להם. וזהו שטיים הפסוק בציווי "ונצלתם את מצרים", כלומר על ידי תחכות זה שהעשירים ישאלו לעניים. תהיה האפשרות לנצל את מצרים כראוי.

נמצא, שעשירי ישראל עשו חסד גדול עם העניים, ולא דאגו רק לטובת עצמם. יכולים היו לחשוב: מדוע נעניק סיוע לעניים שיקל עליהם לשאול מן המצרים, אדרבא עדיף שלא ישאלו, וכך אנו העשירים נזכה בכל הכסף והזהב שבבתי המצרים. אולם מאחר שלא חששו לכך וסייעו בידי העניים - בזה נתייקרו ישראל מאד ונשגבה מעלתם, והיו ראויים לנסים רבים ולשכר עצום גם על ידם.

בעת מלחמת העולם השנייה, נקלע הגאון רבי רפאל ברוך טולדינו זצ"ל לכפר נידח בהרי האטלס. כשהיה בכפר, הזדעזע למראה עיניו. החורף היה בעיצומו, וקור מקפיא שרר בהרים המושלגים, אך התושבים היהודים לרוב דלותם ועניים, היו לבושים בבלויי סחבות, מבלי בגדים חמים להתגונן כראוי מפני הכפור. מיהר הרב לשוב לעירו מקנס, והחל בעריכת מגבית-חרום לקניית אריגים חמים לתושבי הכפר, כדי שיתפרו מהם בגדים מתאימים להם ולילדיהם. אלא שבדיוק באותו זמן היתה עת חרום. הגרמנים איימו לכבוש את מרוקו, והשלטונות אסרו על איסוף כספים לכל מטרה שהיא. מלבד למאמץ המלחמתי.

רבי רפאל ברוך לא שת לבו לאיסור, הן בפקוח נפשות עסקינו, ואסף מיהודים רחמנים את הסכום הדרוש. דא עקא, שעקב מצב המלחמה, נוצר מחסור גדול בחתיכות, והאריגים התחסלו מהמדפים. רוב המסחר, התנהל ב"שוק השחור", שבו האמירו המחירים כפל כפלים, והכסף שאסף רחוק היה מלהספיק לכך. נשא הרב עיניו לשמים, וביקש מהקב"ה שישלח עזרו מקודש. בתוך כך, המצב הסתבר עוד יותר, ורשע אחד בן בליעל הלך למושל והלשין על הרב שהפר את האיסור וניהל מגבית. נקרא רבי רפאל ברוך באופן מיידי לבית המושל. ובעת מלחמה, הן ידוע מהו העונש על הפרת צו חרום! אמר הרב "גם זו לטובה!", נטל עמו את הכספים שקיבץ בעמל, ועלה לבית המושל.

פנה אליו המושל בהאשמה: "כיצד זה אתה, רבם של היהודים, מפר את תקנות המדינה?". במקום להשיב, רוקן הרב את כל הכסף שהיה באמתחתו וערם אותו על שלחן המושל. "מה זאת?" תמה המושל.

החל רבי רפאל ברוך מתאר בפניו בהתרגשות ובכביה את העניות האיומה השוררת באותו כפר נדח, שתושביו קופאים מקור ואין להם בגד לבוש, ואחר הוסיף: "צודק המושל. אכן, הכנסתי עצמי לעסק שאינו שלי, ובמאחר שאינני רשאי לקנות בגדים עבורם, ידאג להם המושל, שהרי הם נתיניו, ועליו מוטלת החובה לדאוג להם! הנה הכסף שאספתי מונח לפניך, יטלנו כבודו, ויקנה בו בגדים לסכות את עורם של אותם אומללים!". "לא, לא", ניסה המושל לצאת מן המבוכה, "טול את הכסף, וסיים את המצוה שהתחלת בה". "לא אוכל לסיים", השיב רבי רפאל ברוך, "אמנם די בסכום זה לקניית הבגדים והאריגים הנחוצים, אך עקב מצב החרום פסו הסחורות מן המדפים!". המושל שהיה נתון תחת רושם דאגתו הכנה של רבי רפאל, מיד הפעיל את קשריו בקרב הסוחרים הגדולים, עד שהושגה כל כמות האריגים הדרושה, והמושל אף דאג למשלוח הבגדים והאריגים לאותו כפר נדח..

הודו רבי רפאל ברוך לקב"ה בהלל ושבח על שזיכהו לסייע לנזקקים אלו. היטב ידע כי בזכות שמסר נפשו לעשות חסד עם אחיו, סייע הקב"ה בידו. (אוצרותינו).

מוסר עם סיפור
מאת הרב יעקב עמר שליט"א

הדף היומי של השופט האנגלי (א)

אנו נמצאים בעצומם של ימי הגאולה המובא בפירשיות השבוע. וידועים דברי הרמב"ם בסוף הפרשה על הגדרת המאמין שזה עקר העקרין בדרך קצה יתום. חובה לעזר בדבריו ולשנן אותם.

הייתי רוצה השבוע לגעש בקצה קצת שונה, העולם מדבר בך זמן מה על

הפרקמת המשפט שרוצים לעשות ועושים, יהי רצון שיצליחו אנחנו הצבור האומני סבלנו רבות מבית המשפט שלקח לעצמו את ההחלטה על כל דבר גדול כקטן - פיהודי מאמין יודעים אנו שהם היו שליחים בלבד אצל מגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב.

וקספר מעשה פלאי ומחכיביותי אליו נביאו והוא ימחיש קצת מעניני המשפט. (הסיפור מובא בספר ניצוצות - דברים). וכך מובא:

זה שנים שומר אנכי על הספור, צופה ומצפה מה יגידו הימים, מה יאמרו צעדי הזמן, אלו זמירות ישמעו בגריות המעורבות בו, איך ייראו פחלופי השנים הנפשות

המשך בעמודי האחרון

היה זה יום ארופאי חרפי, ובדרום מערב היבשת סוערות הרוחות, המגחות בזעף ובזעם מהאוקיינוס האטלנטי, ויוצרת משבי רוח ומערבולות, לעתים אימתניות, עד אשר גם עולי אגויר ותיקים ומגנסיים, נראים מפנייהם. והכל כפי גזרתו של שליט הכל בורא העולם כמאמר הכתוב "רוח סערה עשה דברו". בבית הנתיבות של שדה תעופה קטן המתינה קבוצת אנשים, ואנכי בתוכה, לכריזה המבשרת על עלייה למטוס. זו בוששה לבוא. היתה הסכמה פלילית, גם ללא נתינת דעת, כי מזג האויר הסוער הוא המעכב את הטיסה ללונדון, אשר מעבר לצפון היבשת. קוצרי רוח היו כמה מן האנשים, ואולי רבם. הפחד הטבעי שלפני כל המראה לשחקים גובר לקראת טיסה פליל סגירי מפה ברחקים ורעמים.

ועל כן המטוס פגשתי את היהודי שנקרא לצורך הספור 'מאיר', הוא עם גמרתו ואני בספר תהלים, לאחר שסיים את חק למודו, פתח עמי בשיחה: מי מהיכן, לאן, ומה? הודיתי לו על כך.

ואני אומר לו אהה... 'דף היומי'?! ספק שואל ספק קובע. והוא משיבני: כן! הדף היומי אני לא זז בלעדיו. בתוך ערמת הנזרות, בתיק המסמכים הגדול שלי, יש תמיד גמרא. מה הפרוש אני לא זז בלעדיו?

המשך מוסר עם סיפור

הפועלות בספור - מה יהיו תוצאותיו ברחובות הימים. שנים רבות צפיתי לסופו של הספור. שתי עשרות שנים הן תקופת זמן ממשקת. ובעידן שפלאי החכמה הטכנולוגית מימצים ומנצלים את ארך הזמן, הספקו ותפוקתו למהירויות על, גם הסכנות הגשמיות והרוחניות, האורבות לשוכני ארץ וישבי תבל, חטופות הן וחפוזות, לעתים יתר על יכלתן של בריות לגבר עליהן. והתוצאות... מפתיעות ומפגלות. וזו כוחה של תורה, וזה כח כוחו של הדף היומי. וכך מתחיל ספורנו, ילדיו של העורך דין היהודי היו אז זאטוטים, הגדול שבהם בן חמש/שש, ואחיו הקטן ממנו - טרם עלו גזזי שער על קנצת התלתלים הזהובים. אביו העורך דין הפרתיו היה משפטן מבריק, ממחה למשפטי עסקים וקניינים בינלאומיים, עסוק עד למעלה מראש, טרוד עד הצואר, היה יוצא ובא לפני שועי תבל, ומצגם לפני גדולי השופטים, לרוב בארצות אירופה.

יהודי זה בעל תוארים נכבדים במדעי המדינה, ראה את עתיד ילדיו צועדים בעקבותיו, ואף הלאה ממנו.

אך הפרתיו? היכן מצאתיו? והלא אינני זקוק לעורך דין, כל שכן שלא לעסקי ממונות, ועל אחת כמה וכמה בעסקי עולם ומלואו? אמנם פאשר הפרתיו לראשונה לא ידעתי מיהו? ולא שערתי שכן שיחי שאלי נודעתי בנסבות מוזרות ומזרות חרדה - הוא עורך דין, יהודי שומר מצוות, הלומד תורה מתוך דחק העשר... שהוא נשוי כבד בהקלט, ומסתבר שלעיתים אף קשה יותר מזה הלומד תורה מתוך דחק העני.

שמירת הלשון

לשון הרע והועלת

נתבקשתי לתת דוגמא למה שכתבנו בשיעור הקודם, שלפעמים יש מצוה ואף חובה לומר לשון הרע. כתב הרב חפץ חיים (כלל ד' הלכה י') שמותר ונכון ואף מצוה לאב לספר לבניו, או הרב לתלמידיו, שאדם פלוני עושה מעשים לא טובים או יש לו מדות לא טובות, ולהזהירם שלא יתחברו עמו כדי שלא ילמדו ממעשיו. וטעם ההיתר, כיון שכל מה שהזהירה התורה שאסור לדבר לשון הרע אפילו כשאומר דברים של אמת, זה דוקא אם כוונת המספר לבזות את חברו ולשמוח בקולנו, אבל אם כוונתו לתועלת, כגון למנוע אחרים מללמוד ממעשיו הרעים, מותר, רק צריך לשים לב לשלושה נתאים:

א) שיכוון לתועלת ולא מצד שנאה אישית. ב) אם ראה את המעשים הרעים בעצמו, אז מותר לספר דבר זה בצורה החלטית. אבל אם לא ראה בעצמו אלא רק שמע מאחרים, יאמר לבנו או לתלמידו ששמע שאומרים עליו שעושה מעשים לא טובים. ג) להסביר לשומע שבאופן זה אין איסור לשון הרע, ואף מצוה יש בדבר. שלא יתמה הבן על האב שתמיד מחנכו שאסור לדבר לשון הרע ועכשיו הוא סותר את עצמו, וכן כדי שלא ילמד השומע שמותר לדבר לשון הרע.

נזכה תמיד לשמוע ולדבר על עם ישראל בדברים טובים ומיחדים, אמן כן יהי רצון. ניתן לשמוע חיזוק קצר (כדקה וחצי) מידי יום ביומו בהלכות שמירת הלשון, בטל: 077-2222069 שלוחה 3 ואח"כ הקש 1. שמעו ותחי נפשכם!

פניו הדף היומי

מאת הרב ד"ר מנחם מנחם שליט"א

דיאמונות והמנועות מאכילה

לרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא (נזיר דף ג.)

שבוע זה התחלנו בסייעתא דשמיא בלימוד מסכת נזיר שעוסקת בדניי אדם שקיבל על עצמו בנדר להיות נזיר ולחיות בפרישות וקדושה וכן שלא שיתן יין ולהטמאות למת, ולא להתגלח, (וזה הזמן להצטרף לרבבות המאוינים בשמיית קו הדף היומי העולמי חנים אין כסף 24 שעות ביממה בפלא' 0559302663 וכן לרכוש את הדיסק אונקי הכולל את כל מסכתות הש"ס בשפה ברורה וכל המשניות ושיעורי ההלכה במחיר מסובסד פלא' 0527630352) והנה בסוגיתנו מובאת שיטת ר' אלעזר הקפר שמדייק מלשון הפוסקים וכפר עליו מאשר חטא על נפש שאדם קיבל על עצמו נזירות נקרא חוטא משום שמצער את עצמו בכך שאינו שותה יין, והרמב"ם בהלכות דעות (פרק ג' הלכה א') לאחר שמביא את דברי ר' אלעזר הקפר מוסיף וכותב לפיכך כמו שלא ימנע האדם מעצמו אלא דברים שהתורה מונעת ממנו לא דייר מה שאסרה עליו התורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים ואסרו כתמנים על אדם לספק את עצמו בתעניות.

אמנם מאידך גיסא יש להדגיש שאלו לאדם הנמשך אחר תאוות האכילה יתר על המידה, וכמבואר בספר בעלי הנפש לראב"ד שהדרך הטובה להכנת היצר הוא מיעוט ההנאה והתענוג במאכל ובמשתה וכשיש לפני האדם סעודה דשינה והוא עוצר את עצמו מאכילה מרובה נחשב הדבר כתענית ושבירת התאוות, מלבד שבכך הוא שומר על בריאות גופו ונפשו. אמנם כותב הראב"ד שאין זה ראוי שאדם יקבל על עצמו צומות ותעניות ובפרט מי שהוא לומד תורה משום שעקב התעניות לא יוכל ללמוד כראוי בשיבוש הדעת ובעיון וכן עלול לבוא לידי כעס, וכן מרן השולחן ערוך אורח חיים(סימן תקעא סעיף א) כותב שדוקא אדם שיכול לסבול את התענית נקרא קדוש, וכשאין בריא וחזק והיא מתענה נקרא חוטא, ומצוי בזמנינו שישנם אנשים רבים שעושים דיאטות ובכדי לשמור על משקל גופם מונעים עצמם מאכילה במשך רוב שעות היום וגם כשאוכלים טועמים כמה ירקות ומאכלים דלי קלוריות ונשאל הגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה (חלק חושן משפט חלק ב' סימן סה) אם יש לאדם היתר לצער את גופו בשביל לשמור על משקל גופו והשיב שאם עושים דיאטה לצורך רפואה כבדי שלא יחלה או יסתכן או למנוע עצמו ממהלכות עתידיות, וכן כשעושה זאת לנוי ויופי ונגרמת לו מכך הנאה ושמחה הדבר מותר לו זמן שאינו מרעבי את עצמו, והנה מצוי באותם אנשים שעושים דיאטה שגם בשבתות הם נמנעים מאכילה, אומר השולחן ערוך סימן רפח סעיף ב' מבואר שדוקא מי שהאוכל מדיק לו יכול שלא לאכול, ומשמע שבשביל לשמור על המשקל אסור לאדם להמנע ממצות עונג שבת וצריך לאכול לחם כשיעור ולטעום ממאכלי שבת אם כי אינו חייב לאכול כמות מרובה ושומר מצוה לא ידע דבר רע וכן פסק הגר"צ אבא שאול זצ"ל בשו"ת אור לציון חלק ב' פרק כה הלכה ג. ע"ש.

שבת שלום

המסעדה
יש לכם שמחה במשפחה?
ברית. חתונה. בר מצוה.
דיווח הסמלה לקיים סעודת ערים באותו היום לנשים שחן רובם
בתורכס של 400 ש"ח הספתחכ"ב סעודה
הבני שוחטים להאכל למעלה מסאה ועשרים איש הצלחתכם

להשתתפות חייגו: 03-8000770

בית המדרש יביע אומר
הוציא לחיות שותף
באחזקת תורה של
למעלה מ-120 אפרסבים
בית המדרש "יביע אומר" בבני ברק
מוציא לכם שותפות
גם באחזקת תורה
וגם בעזרה לנשפחות סוקקות.
בתרומה חודשית לבית המדרש
אתה יכול!
לפרטים חייגו:
03-8000770

קו לימוד לגברים בספרו של הרב יגאל כהן שליט"א **חדש!** שיעור קצר של כ-4 דקות מידי יום בטל: 077-4017828 שלוחה 52

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברחבי הארץ רבנים מכולל "יביע אומר" 03-8000770

נר תמיד לע"נ ר' מנשה בן רחל ז"ל ולע"נ שושנה מהיין בת זיוה ע"ה

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב:20,000 עותקים